

ปัจจัยกำหนดและผลกระทบของการสนับสนุน การลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศขาออกต่อ การพัฒนาอุตสาหกรรมชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องใช้ไฟฟ้าของประเทศไทย

นณริฎ พิศลยบุตร

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

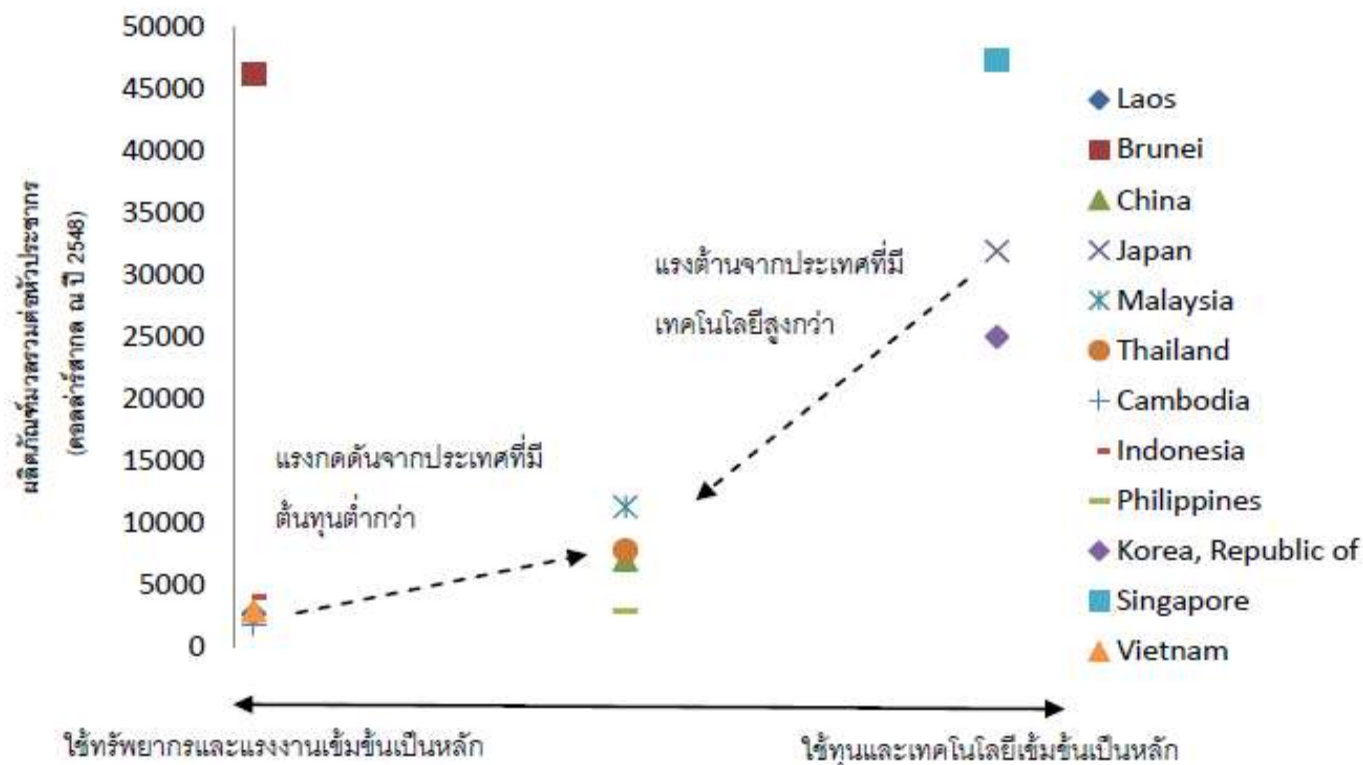
ภาณุทัต สัจฉะไชย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

24 มีนาคม 2557

ที่มาและความสำคัญ

รูปที่ 1.1: การจำแนกระดับการพัฒนาของกลุ่มประเทศ ASEAN+3 ตามมูลค่าของผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว ประชากรและรูปแบบการพัฒนา

ที่มา: สมชัย จิตสุชนและคณะ (2555)

ตารางที่ 1.1: สัดส่วนขนาดของ Outward FDI (Stock) ต่อ GDP ระหว่างปี 2549-2553 จำแนกตามประเทศ

ประเทศ	2549	2550	2551	2552	2553
ญี่ปุ่น	10.3	12.4	13.9	14.6	15.1
เกาหลีใต้	5.2	7.1	10.5	14.5	13.8
ฮ่องกง	356.5	488.3	359.9	395.2	419.5
ไต้หวัน	33.7	40.3	43.5	48.3	46.6
สิงคโปร์	114.3	127.2	110.0	120.3	139.4
มาเลเซีย	23.1	31.4	30.2	41.6	41
ไทย	3.9	4.0	4.9	6.9	8.0
จีน	2.6	2.8	3.4	4.6	5.1

ที่มา: ฐานข้อมูล UNCTAD

ประโยชน์และผลกระทบจากการลงทุน โดยตรงระหว่างประเทศขาออก

■ ประโยชน์ต่อภาคธุรกิจ

- การลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศขาออก (Outward FDI) สามารถช่วยเหลือภาคธุรกิจได้ โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตและลดต้นทุนแรงงานที่เพิ่มสูงขึ้น

■ ผลกระทบต่อภาคธุรกิจ

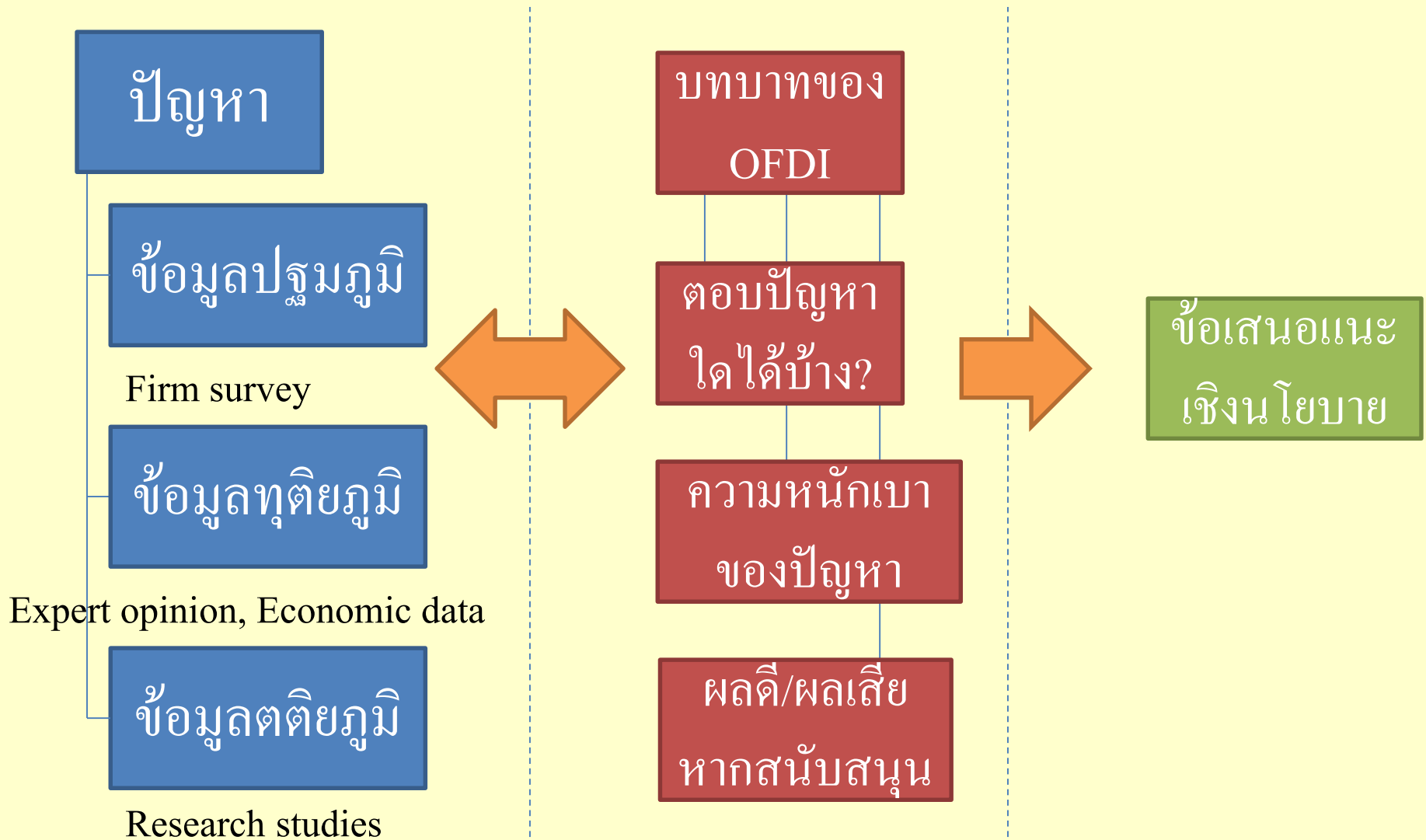
- การจ้างงานภายในประเทศลดลงเนื่องจากการลดการพึ่งพาแรงงานภายในประเทศ
- ผลกระทบต่อเศรษฐกิจมหภาคอื่นๆ

- ดังนั้น การวิเคราะห์ถึงปัจจัยกำหนดและการประเมินผลกระทบของการสนับสนุนการลงทุน โดยตรงระหว่างประเทศขาออก (OFDI) จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของไทย

วัตถุประสงค์

- ศักยภาพ + ความเป็นไปได้ ในการขยาย OFDI สำหรับ
อุตสาหกรรมชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า
(E&E)
- อะไรเป็นตัวกำหนด ศักยภาพ + ความเป็นไปได้อีกบ้าง?
- เชื่อมโยงไปสู่ผลดี/ผลเสียของการสนับสนุน OFDI
- เชื่อมโยงไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อสนับสนุน/
ลดอุปสรรค และมุ่งเน้นที่การพัฒนาระยะยาวเป็นสำคัญ

กรอบแนวคิด

ภาพรวม

ทิศทางของ E&E โลก

- ทฤษฎี long wave theory บ่งชี้ว่า อุตสาหกรรม E&E โลกสามารถไปต่อได้ถึงปี 2575
- แต่รูปแบบการตอบสนองต่ออุปสงค์จะเปลี่ยนแปลงไปพอสมควร
 1. การพัฒนาและบทบาทของ ICT
 2. การตอบสนองต่อสังคมมากกว่าปัจเจกบุคคล (Environment, Security and Medical)

ข้อสรุป: อุตสาหกรรม E&E ยังไปต่อได้อีกไกล และภาครัฐควรให้การสนับสนุน (vs. ข้าวของไทย)

ทิศทางของ E&E ไทย

- ยังคงติดอยู่กับการผลิตแบบ OEM เป็นหลัก (ซึ่งสร้างมูลค่าเพิ่มได้ต่ำ)
- ภัยคุกคามก็คือ การลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศขาเข้า (Inward FDI) ในอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าเริ่มมีแนวโน้มลดลง (แต่ของชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ยังคงเพิ่มขึ้น)
- ขนาด OFDI ต่ำและยังไม่เกิดประโยชน์มากนัก

บทบาทของ OFDI

ปัญหา

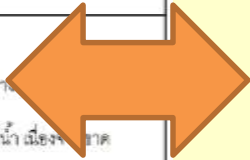
ตอบปัญหาใดได้บ้าง?

- Expert opinion

- ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน โดยตรงระหว่างประเทศ

1. Dunning (1993): กรอบ OLI
2. Velde (2006): Benefits of FDI
3. Dunning (1981): Investment Development Path (IDP)

ด้าน	ประเด็นปัญหา
บุคลากร	<ul style="list-style-type: none"> ขาดแคลนแรงงานในสายการผลิตทั้งระดับปริญญาตรี ปวช. ปวส. และระดับปฏิบัติการ * ขาดการพัฒนาบุคลากรด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ * ขาดการพัฒนาและมีคนบุคลากรอย่างต่อเนื่องและมีระบบ ให้อำนาจการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ขาดแรงงานที่มีทักษะและความเชี่ยวชาญ เนื่องจากมีอัตราการเข้าออกของแรงงานสูง
การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และกระบวนการผลิต	<ul style="list-style-type: none"> ขาดการเชื่อมโยงความต้องการในภาคอุตสาหกรรมกับงานวิจัยในระบบการศึกษา ขาดการต่อยอดในเชิงพาณิชย์ของงานวิจัยในระบบการศึกษา * ขาดความพร้อมในการทำผลิตภัณฑ์ในรูปแบบและชิ้นงานตัวอย่างเพื่อทำการตลาดเชิงส่งออกไปที่ตลาดเครื่องมือนิวไฮสปีด และขาดการบริหารที่ดีทำให้ต้นทุนสูง * ผู้ผลิตชิ้นส่วน ขาดการพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิตให้ได้ทันความต้องการของอุตสาหกรรมปลายน้ำ เนื่องจากขาดความรู้ด้านเทคโนโลยี การออกแบบ และเงินทุนไม่เพียงพอ มีความเสี่ยงในการย้ายฐานการผลิตของบริษัทข้ามชาติ เนื่องจากขาดอุตสาหกรรมต้นน้ำในประเทศต้องนำเข้าชิ้นส่วนปริมาณมาก และส่วนมากผลิตเพื่อส่งออกทำให้มีต้นทุนค่าขนส่งและต้นทุนด้านเวลาที่เสียเปรียบ
การตลาด	<ul style="list-style-type: none"> ขาดการทำตลาดเชิงรุกในต่างประเทศ และขาดการสร้างตลาดสินค้าของประเทศ ผู้ซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในประเทศขาดความรู้และขาดความตระหนักถึงความปลอดภัยในการใช้งาน โดยเลือกซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าราคาถูกที่ขาดคุณภาพ
โครงสร้างสนับสนุน	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ผลิตชิ้นส่วนไม่สามารถแข่งขันราคากับชิ้นส่วนที่นำเข้าจากจีนได้ เนื่องจากเสียเปรียบทางด้านภาษีนำเข้า ขาดการออกมาตรการฐานบังคับการนำเข้าสินค้า ทำให้ไม่สามารถป้องกันการนำเข้าสินค้าที่คุณภาพต่ำและเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมได้ * การกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมยังไม่ครอบคลุมทุกผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า และการออกมาตรฐานผลิตภัณฑ์ค่อนข้างล่าช้า ทำให้ไทยเสียเปรียบในด้าน การส่งออกต้องใช้เวลา นานกว่าประเทศคู่แข่ง * ขาดมาตรฐานในการวัดความเสี่ยงด้านเครดิตของคู่ค้า ไม่มีความชัดเจน และขึ้นอยู่กับความเชื่อของเจ้าหน้าที่ ในการให้สิทธิพิเศษอัตราภาษีนำเข้าตาม BOI กักหนัด

OFDI ตอบปัญหาใดได้บ้าง?

1. การลงทุนระหว่างประเทศเพื่อแสวงหาตลาด
2. การลงทุนระหว่างประเทศเพื่อแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติ
3. การลงทุนระหว่างประเทศเพื่อการจัดสรรทรัพยากรแรงงานที่ดีขึ้น
4. การลงทุนระหว่างประเทศเพื่อขยับห่วงโซ่การผลิตให้สูงขึ้น หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งเทคโนโลยีระดับสูง
5. การลงทุนระหว่างประเทศเพื่อผลประโยชน์ทางภาษี
6. การลงทุนระหว่างประเทศเพื่อกระจายความเสี่ยงของการอยู่ในเครือข่ายการผลิตเดียว

ความหนักเบา
ของปัญหา

ผลดี/ผลเสีย หาก
สนับสนุน

ระเบียบวิธีวิจัย

- ใช้ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)
 - เนื่องจากการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศขาออกในอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ของบริษัทไทยในปัจจุบันยังไม่เกิดขึ้นมากนัก
 - อุตสาหกรรมอยู่ในช่วงแรกของการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาธุรกิจอยู่ (first mover)
- ข้อจำกัด: การวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยวิธีทางสถิติที่อาศัยข้อมูลจำนวนมากจึงไม่สามารถใช้เพื่อตอบโจทย์การวิจัยครั้งนี้ได้

แหล่งข้อมูล

- ประกอบด้วย ข้อมูลจาก 4 แหล่ง ได้แก่ ข้อมูลจากภาคทฤษฎี ข้อมูลจากภาครัฐกิจ ข้อมูลจากภาครัฐ และข้อมูลจากงานสัมมนาของกลุ่มอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. EXIM Bank	14. สภาอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย
2. สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	15. บริษัท คิวทีซี เอนเนอร์ยี จำกัด (มหาชน)
3. กลุ่มไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สภาอุตสาหกรรม	16. Leonics Co., Ltd
4. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า (กระทรวงพาณิชย์)	17. Kunthorn Kirby Public Company Limited
5. สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม	18. Korat Matsushita Co.Ltd
6. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	19. หอการค้าจังหวัดสระแก้ว
7. ด้านศุลกากรแม่สอด	20. สถานกงสุลไทยประจำเวียดนาม (นครโฮจิมินต์)
8. สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดตาก	21. นิคมอุตสาหกรรมศรีโสภณ
9. หอการค้าจังหวัดมุกดาหาร	22. หอการค้าจังหวัดตาก
10. ธนาคารแห่งประเทศไทย	23. หอการค้าสะพานเขต
11. ด้านศุลกากรอรัญประเทศ	24. สัมมนายุทธศาสตร์การส่งเสริมการลงทุนใหม่ เพื่ออุตสาหกรรมไทยเติบโตอย่างยั่งยืน
12. สถานทูตไทยประจำกรุงเทพมหานคร	25. สัมมนาทิศทางการส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า
13. สถานกงสุลไทยประจำสะพานเขต	26. สัมมนาเตรียมพร้อมรับมือ AEC สำหรับอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

1. OFDI เพื่อแสวงหาตลาด

มูลเหตุ

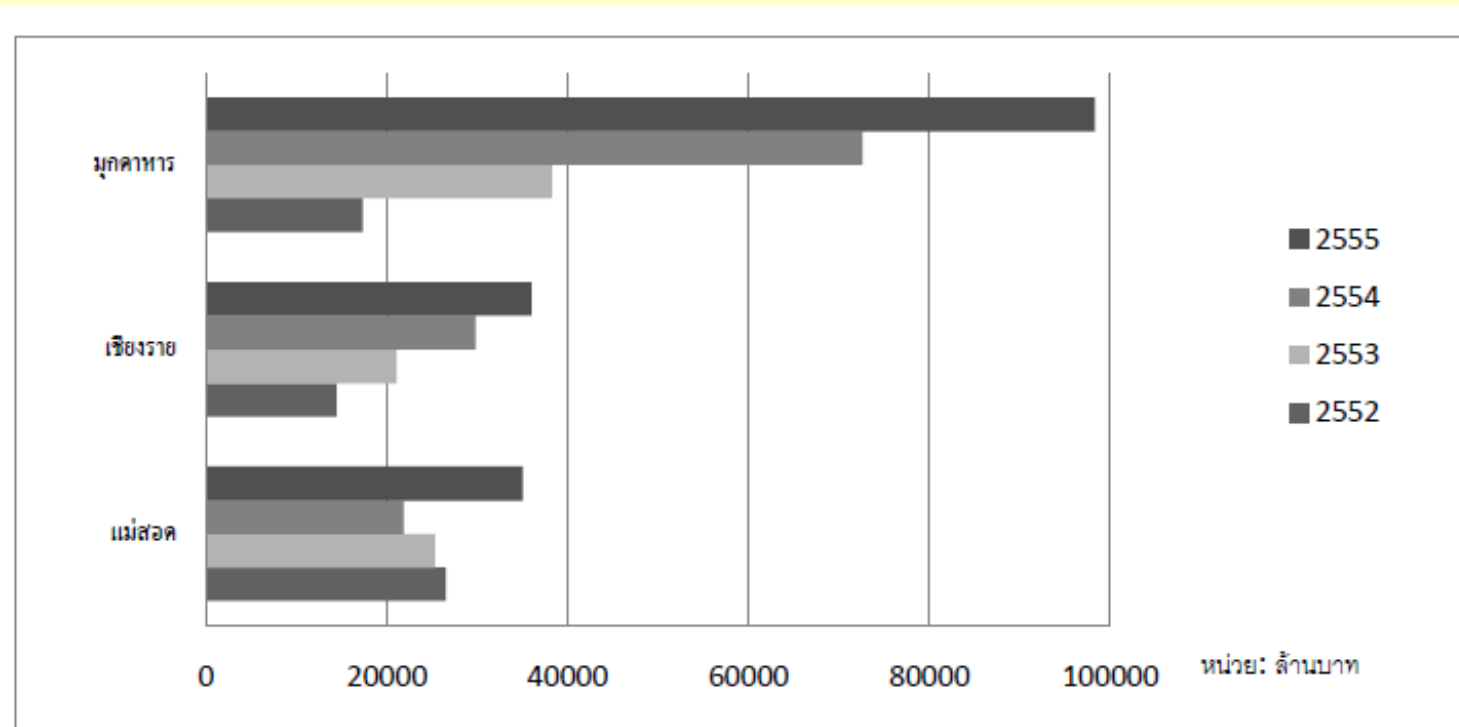
1. ขั้นตอนอันดับแรกตาม investment development path
2. ขนาดของตลาดภายในประเทศที่จำกัด และ/หรือ โอกาสในการขยายตลาดไปยังกลุ่มประเทศ AEC
3. ถูกกำหนดโดยขนาดของสินค้า (bulky)

ตัวอย่าง

- เปิด distribution center, ร่วมลงทุนผ่านการค้าชายแดนในการกระจายสินค้า, การทำ road show, business matching
- การตั้งโรงงานเพื่อประกอบสินค้า

ประเมินความสำคัญ (+++)

มูลค่าการค้าชายแดนของไทย (3 ด้าน)

ที่มา: สำนักงานพาณิชย์จังหวัด, ตำนศุลกากรจังหวัด, หอการค้าจังหวัด

กรณีศึกษา

- ข้อมูล (โดยเฉพาะเรื่องกฎระเบียบและกฎหมายต่างๆ) มีความสำคัญมากสำหรับผู้ลงทุนขาออกรายใหม่ๆ เพื่อแสวงหาตลาด (information spillover)
- มาตรการที่เร่งด่วนที่ควรทำเพื่อรองรับการค้าชายแดนที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เช่น การพัฒนาระบบ one-stop service และ การแก้ไขปัญหาโครงสร้างภาษีซ้ำซ้อน (infrastructure)
- ภาครัฐมีการช่วยเหลือในเรื่องของ road show/business matching แต่ยังคงเฉพาะธุรกิจขนาดกลางถึงใหญ่เท่านั้น
- ความต่อเนื่องและสม่ำเสมอในการช่วยเหลือของภาครัฐภายหลังการทำ roadshow/business matching เช่น การให้คำปรึกษาทางด้านกฎหมาย หรือ ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

- EXIM Bank มีการให้บริการประกันสำหรับความเสี่ยงการลงทุนในต่างประเทศ แต่ให้เฉพาะลูกค้าของธนาคาร คิดค่าประกันที่สูง และไม่สอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจ CLMV ที่เน้นการใช้ระบบเส้นสายมากกว่าระบบกฎหมาย
 - เหตุผลอีกประการหนึ่งที่ไม่ได้รับความนิยม เนื่องในการทำสัญญาลงทุน EXIM Bank ไม่มีสิทธิในการระงับข้อพิพาทแทนผู้ลงทุนได้ (ไม่มีการระบุในสัญญา)
- BOI ยังไม่มีอำนาจตามกฎหมายในการให้ความช่วยเหลือภาคธุรกิจทางด้านการลงทุนระหว่างประเทศขาออก (ทำไมภาครัฐควรให้การสนับสนุน?)

2. OFDI เพื่อแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติ

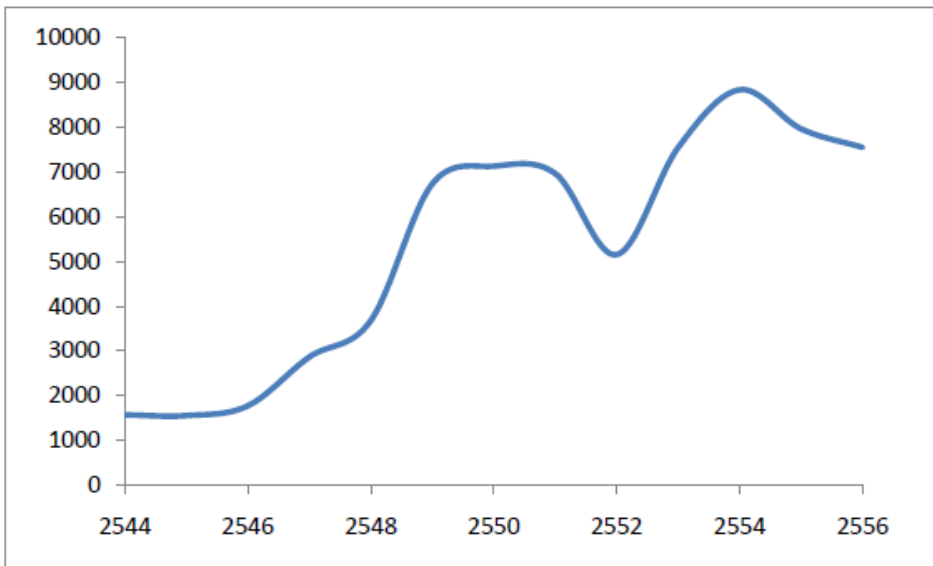
มูลเหตุ

1. ราคาวัตถุดิบที่สูงขึ้นเรื่อยๆ
2. คุณภาพของวัตถุดิบที่ผลิตในประเทศไม่ได้มาตรฐาน
3. การเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบ

ประเมินความสำคัญ (++)

ราคาวัตถุดิบ

รูปที่ 6.2 แสดงราคาเฉลี่ยของทองแดงที่ซื้อขายในตลาดโลกระหว่างปี 2544-2556

ที่มา: London Metal Exchange (www.lme.com), ข้อมูล ณ เดือน มิถุนายน 2556

คุณภาพของวัตถุดิบที่ผลิตในประเทศ

- จากการสัมภาษณ์พบว่า
อุตสาหกรรมต้นน้ำ
ภายในประเทศ ไม่สามารถ
ตอบสนองต่อความต้องการ
ใช้ได้ โดยเฉพาะสำหรับการผลิต
เหล็กคุณภาพสูง

กรณีศึกษา

- ราคาวัตถุดิบในปัจจุบัน ยังคงทรงตัวในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ดังนั้น การสนับสนุนให้เกิดการลงทุนระหว่างประเทศขาออกเพื่อแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติ จะช่วยเพิ่มความมั่นคงในระยะยาว (ได้มากกว่าการตอบโจทย์ในระยะสั้น)
- ภาครัฐควรที่จะตรวจสอบการเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำให้มีการเชื่อมโยงได้จริง เนื่องจากในกรณีที่ไม่เชื่อมโยง จะเกิดต้นทุนเพิ่มเติม จากการที่ภาครัฐปกป้องอุตสาหกรรมต้นน้ำ (เหล็ก) ทำให้อุตสาหกรรมกลางน้ำและปลายน้ำอาจจะมีปัญหา

3. OFDI เพื่อการจัดสรรทรัพยากรแรงงาน

มูลเหตุ

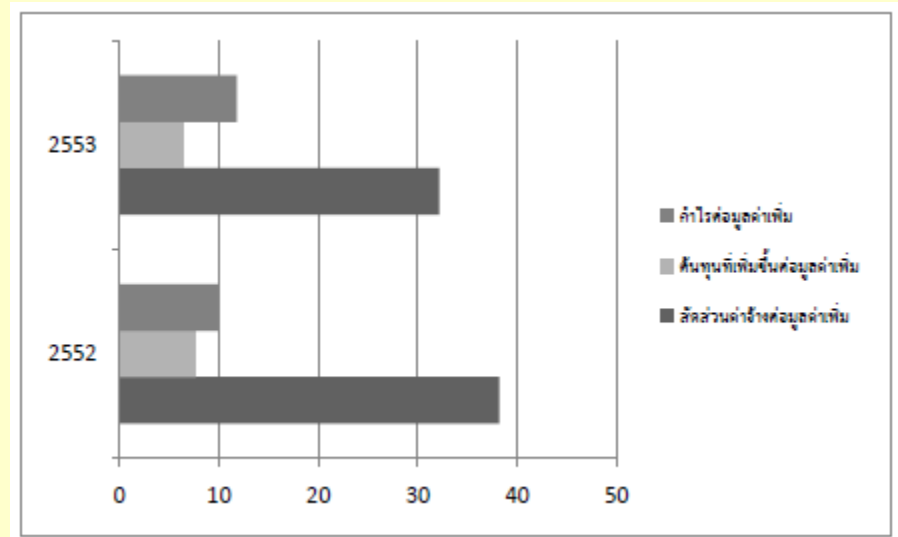
1. ผลกระทบของค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาท (แรงงานไร้ฝีมือ)
2. แรงงานมีฝีมือขาดแคลนมีความสำคัญหรือปัญหามากน้อยแค่ไหน?

ประเมินความสำคัญ(+)

แรงงานไร้ฝีมือ (ผลกระทบจากค่าแรงขั้นต่ำ 300)

ตารางที่ 6.1 เปรียบเทียบสัดส่วนแรงงานไร้ฝีมือและค่าจ้างที่ใช้ในกระบวนการผลิตของแต่ละภาคการผลิต

ภาคอุตสาหกรรม	สัดส่วนแรงงานไร้ฝีมือ	ค่าแรงก่อนปรับ	ส่วนต่างค่าแรง จากค่าแรง 300 บาท	ผลกระทบของค่าแรงที่ คาดการณ์หลังใช้ค่าแรง 300 บาท
เกษตร	99.3	210	43%	55%
สิงทอ	91.4	215	40%	46%
เครื่องนุ่งห่ม	96.4	214	40%	48%
ไม้	96.7	220	36%	49%
กระดาษและการพิมพ์	76.1	932	0%	5%
เคมี ยาง พลาสติก	81.7	285	5%	20%
เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	88.6	273	10%	20%
เครื่องจักรกล	84.1	295	2%	16%
ยานยนต์	84.9	291	3%	17%
ก่อสร้าง	95.6	316	0%	22%
ค้าปลีก ค้าส่ง	89.8	357	0%	20%
บริการอื่นๆ	53.7	410	0%	16%

ที่มา: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2555), ประเมินผลกระทบที่คาดการณ์โดยแบบจำลอง CGE

ประเมินความสำคัญ (+++)

แรงงานฝีมือ

- จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามูลค่าตลาดของอุตสาหกรรม E&E ที่เกี่ยวข้องกับ OEM นั้น มีอยู่ที่ระดับ 1.5-2 ล้านล้านบาท แต่มูลค่าตลาดของอุตสาหกรรมออกแบบ ยังคงอยู่ที่ระดับไม่กี่พันล้านบาท
- โจทย์สำคัญ คือ การผลิตบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน พร้อมๆกับการพัฒนาอุตสาหกรรมในระดับสูง เช่น IC design, IC packaging และ HDD

กรณีศึกษา

- การปรับตัวของภาคธุรกิจต่อค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาทมีได้เยอะมาก เช่น การเลือกผลิตชิ้นส่วนที่สร้างมูลค่าเพิ่มได้สูง (และมีความซับซ้อนมากขึ้น) การเลือกใช้ระบบกึ่งอัตโนมัติแทนแรงงาน
- โมเดล แม่สอด-เมียวดี production zone (แรงงานพม่า เครื่องจักร/การบริหารไทย) อาจจะไม่ประสบความสำเร็จ เพราะค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาทในฝั่งไทยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน zone การผลิต (+ อนาคต BOI จะยกเลิก zoning)

- การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานฝีมือ โดยใช้ OFDI ในการตอบโจทย์แรงงานฝีมือ ก็คือการนำเอางานมูลค่าเพิ่มสูง (high-valued job) ของไทยไปให้คนต่างชาติทำ จึงเป็นการตอบปัญหาเฉพาะหน้าของอุตสาหกรรมไทย แต่ไม่ใช่สิ่งที่ดีต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมระยะยาว

4. OFDI เพื่อขยับห่วงโซ่อุปทาน หรือ เพื่อให้ได้ เทคโนโลยีระดับสูง

มูลเหตุ

1. เนื่องจากการยกระดับห่วงโซ่มูลค่า (upgrading) ไม่ได้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ (แต่เกิดจากธุรกิจขนาดใหญ่ที่คุมห่วงโซ่) การขยับห่วงโซ่อุปทานจึงสามารถกระทำได้โดยการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศขาออกเพื่อยกระดับห่วงโซ่มูลค่า เช่น กรณี Delta Electronics (Pananond, 2013)

ประเมินความสำคัญ (+)

- การลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศออกเพื่อยกระดับธุรกิจทางด้านเทคโนโลยี และ/หรือ การขยับห่วงโซ่มูลค่า ยังคงไม่พบว่าเกิดขึ้นกับธุรกิจสัญชาติไทย แต่เกิดขึ้นกับธุรกิจต่างชาติมากกว่า

กรณีศึกษา

- คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผลกระทบของการสนับสนุน OFDI กับ ธุรกิจต่างชาติ อาจเกิดผลในแง่ลบได้ เช่น การเสียโอกาสในการพัฒนากิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงในไทยได้เอง ดังนั้น OFDI อาจจะไม่ตอบโจทย์การพัฒนาอุตสาหกรรมในส่วนนี้

5. OFDI เพื่อผลประโยชน์ทางภาษี

มูลเหตุ

1. ความตกลงและความร่วมมือตามกรอบของ AEC และ FTA ต่างๆ ทำให้เวทีการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับภูมิภาค เปลี่ยนไป การลงทุนสามารถเลือกผลิตในประเทศไทยก็ได้เพื่อส่งออก เช่น จากที่เคยผลิตในไทยเพื่อขายในไทยและมาเลเซีย อาจจะผลิตในมาเลเซียแล้วส่งกลับมาขายในไทยก็เป็นได้

ประเมินความสำคัญ (+++)

เปรียบเทียบผลประโยชน์ระหว่างไทย มาเลเซียและสิงคโปร์

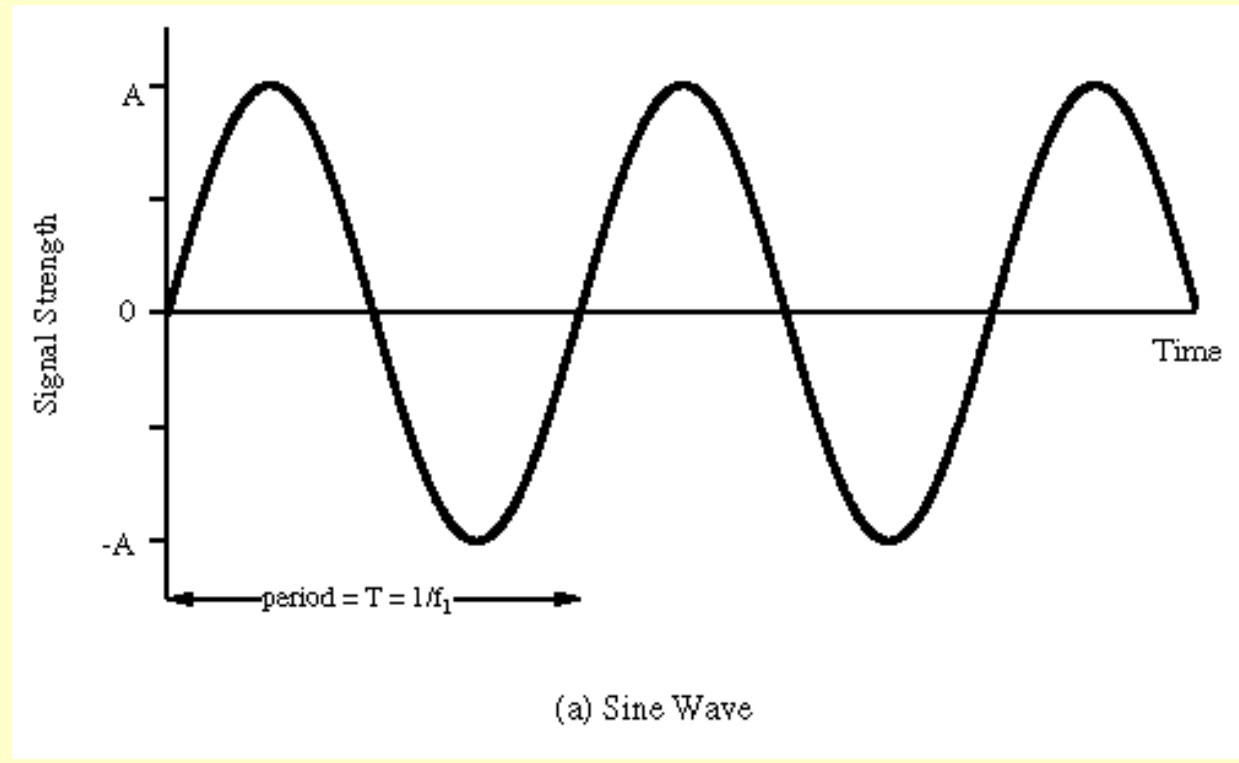
	ไทย	มาเลเซีย	สิงคโปร์
อัตราภาษีนิติบุคคล	20%	25%	17%
อัตราภาษีบุคคลธรรมดา	35%	26%	20%
สิทธิประโยชน์	ไม่เกิน 8 ปี + ลดหย่อน 50% ไม่เกิน 5 ปี	ยกเว้น 5-10 ปี	ยกเว้นไม่เกิน 15 ปี
Investment Allowance	-	60-100% ของเงินลงทุน	ไม่เกิน 100% ของเงิน ลงทุน
Grants	Matching fund สวทช	R&D/ Training Grants	R&D/ Training Grants
การเจรจาอื่นๆ	-	Pre-package incentives	Customized incentives

ที่มา: ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

กรณีศึกษา

- BOI กำลังจะมีนโยบายใหม่ซึ่งมีระบบคัดสรรมากขึ้น แต่ไม่แน่ใจว่าระบบดังกล่าวจะสอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมหรือไม่? มีการคัดสรรผลิตภัณฑ์เพื่ออนาคตหรือไม่?
- การละเลยในการเลือกอุตสาหกรรม อาจจะทำให้เกิดการลงทุนระหว่างประเทศขาออกเพื่อแสวงหาสิทธิประโยชน์ทางภาษี (เช่น Solar cell) ซึ่งทำให้เสียโอกาสในการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย

ภูเขาและหุบเหว

6. OFDI เพื่อกระจายความเสี่ยงของการอยู่ใน เครือข่ายการผลิตเดียว

มูลเหตุ

1. การอยู่ในเครือข่ายการผลิตเดียว อาจจะมีความเสี่ยง หากเครือข่ายล่ม ก็จะเกิดการล้มทั้งห่วงโซ่การผลิต เช่น กรณีของสหฟาร์ม

ประเมินความสำคัญ (++)

ตารางที่ 2.3 แสดงอัตรากำไร (profit margin) ของบริษัทอิเล็กทรอนิกส์ยักษ์ใหญ่ของเกาหลีใต้ ญี่ปุ่นและไต้หวัน

บริษัท	ควอเตอร์ 1/2555	ควอเตอร์ 2/2555	ควอเตอร์ 3/2555	ควอเตอร์ 4/2555
Samsung	10.7	10.6	12.3	12.2
Toshiba	3.5	-0.9	2.6	2.1
Panasonic	-23	0.7	-38	0.4
Hitachi	9.2	0.3	1.0	0.9
Sony	-15.9	-1.6	-0.9	-0.5
Canon	7.4	5.7	6.2	6.4
NEC	-1.3	-2.8	3.1	0.4
Acer	0.2	0.0	0.0	-3.3

Korean PN

Japanese PN

Taiwanese PN

ที่มา: ฐานข้อมูล Bloomberg

กรณีศึกษา

- การสนับสนุนเพื่อให้เกิดการกระจายความเสี่ยงทางด้านเครือข่ายในประเทศ ทำได้ยาก
 1. เกาหลีใต้ไม่มาไทยเพราะมองว่าไทยเป็นฐานการผลิตของญี่ปุ่น (งานสัมมนา BOI มีที่นั่งพิเศษให้กับหอการค้าญี่ปุ่น แต่ไม่มีของที่อื่น)
 2. เรามีความสัมพันธ์อันดีงามกับบริษัทญี่ปุ่น
- ทางหนึ่งที่เป็นไปได้ คือ การใช้ OFDI ไปยังประเทศอื่นๆ เช่น เวียดนาม เพื่อกระจายความเสี่ยงแทน

สรุป

1. อะไรเป็นปัจจัยกำหนดให้เกิด OFDI ในอุตสาหกรรม E&E

ข้อสรุป แบ่งได้ออกเป็น 6 กรณีตามมูลเหตุแห่งการลงทุนขาออก ตัวอย่างเช่น

- ข้อจำกัดของตลาดภายในประเทศ เป็นปัจจัยกำหนดให้เกิดการลงทุนขาออกเพื่อแสวงหาตลาด
- ระดับราคาวัตถุดิบที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้เกิดการลงทุนขาออกเพื่อแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติ และ
- ข้อเสนอเพื่อจูงใจให้เกิดการลงทุน ทำให้เกิดการลงทุนขาออกเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางด้านภาษี เป็นต้น

2. ผลกระทบของการสนับสนุนให้เกิดการลงทุนขาออกต่อการพัฒนาเศรษฐกิจไทย เป็นอย่างไร?

ข้อสรุป การสนับสนุนจะเกิดผลดีหรือผลเสีย ขึ้นกับว่ามูลเหตุแห่งการลงทุนคืออะไร?

- ถ้าลงทุนเพื่อแสวงหาตลาดจะให้ผลดีเพราะทำให้เกิดการผลิตในประเทศมากขึ้น
- ในขณะที่การลงทุนเพื่อแสวงหาแรงงานฝีมือ อาจส่งผลลบทำให้ไทยเสียโอกาสในการพัฒนากิจกรรมการผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มสูง
- การลงทุนขาออกเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ด้านภาษีจะส่งผลดีหรือเสีย ขึ้นกับว่าทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในเป็นอย่างไร
- การลงทุนขาออกยังสามารถช่วยลดความเสี่ยงของการอยู่ในเครือข่ายการผลิตเดี่ยวอีกด้วย

3. ในอีกมิติหนึ่ง ผลได้ที่เกิดจากการสนับสนุนการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศขาออกจะมีมากหรือน้อย ขึ้นกับว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมมีความหนักเบาอย่างน้อยเพียงใด งานวิจัยชิ้นนี้ แยกความหนักเบาของปัญหาออกเป็นสามกรณี ได้แก่

- *** สำหรับปัญหาที่สำคัญและเร่งด่วน
- ** สำหรับปัญหาขนาดใหญ่ซึ่งส่งผลในระยะปานกลางถึงระยะยาว
- * สำหรับปัญหาที่มีความสำคัญไม่มากนัก หรืออาจจะไม่ใช่ปัญหาสำหรับประเทศไทย

ปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศขาออก	ระดับความสำคัญของปัญหา ⁵	มูลเหตุแห่งการแทรกแซง	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
---	-------------------------------------	-----------------------	----------------------

4. การขยับขึ้นห่วงโซ่มูลค่าและการแสวงหาเทคโนโลยีขั้นสูง	*	low-value chain spillover	<p>1. ปัญหานี้ยังไม่ใช่ปัญหาสำหรับธุรกิจไทยที่มีระดับการพัฒนาที่ต่ำอยู่ เช่น กลุ่มธุรกิจรับจ้างประกอบ รับจ้างผลิต ยกเว้นในกรณีที่ธุรกิจมีข้อจำกัดในการก้าวข้ามห่วงโซ่มูลค่าซึ่งเกิดจากข้อกำหนดของเจ้าของเครื่องข่ายการผลิต</p> <p>2. สำหรับธุรกิจร่วมทุนต่างชาติ ภาครัฐควรจะเข้ามาช่วยเหลือ เฉพาะกรณีที่การลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศขาออกก่อให้เกิดความเชื่อมโยงกับธุรกิจไทยที่ดำเนินการในประเทศเท่านั้น</p>
---	---	---------------------------	---

5. การแสวงหาผลประโยชน์ทางด้านภาษี	***	development state	<p>1. ยกเครื่องการสนับสนุนการลงทุนใหม่ทั้งระบบ โดยจะต้องจำแนกตามขนาดของธุรกิจ ความเป็นเจ้าของ (ไทย/ต่างชาติ) และค่านึงถึงมาตรการของต่างประเทศ โดยจะต้องมีการพิจารณาแยกผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมมากกว่านี้</p> <p>2. ภาครัฐควรให้การสนับสนุนธุรกิจไทยที่ลงทุนขาออก เฉพาะกรณีที่ไม่ได้ย้ายฐานการผลิตไปทั้งหมด เพราะการกระทำดังกล่าวจะไม่เกิดผลประโยชน์ทางอ้อมต่อธุรกิจอื่นของไทย</p>
-----------------------------------	-----	-------------------	--

6. การลดความเสี่ยงของการอยู่ในเครื่องข่ายการผลิตเดี่ยว	**	development state	1. สนับสนุนการลดความเสี่ยงทางด้านเครื่องข่าย โดยเข้ามาเป็นผู้จับคู่ความต้องการของเครื่องข่ายอื่นๆเข้ากับธุรกิจ
--	----	-------------------	--